

---

**EX-ANTE EVALUACIJA  
NACRTA STRATEGIJE ZA MLADE FEDERACIJE  
BOSNE I HERCEGOVINE 2025.-2034.**

SARAJEVO-MOSTAR, Oktobar 2024. godine

## SADRŽAJ

SAŽETAK .....	3
UVODNE NAPOMENE.....	5
EVALUACIJSKI KRITERIJI I PITANJA (EX-ANTE EVALUACIJA).....	8
1.    KRITERIJ: PRAVNI OKVIR I PROCES PRIPREME STRATEGIJE RAZVOJA.....	8
2.    KRITERIJ: RELEVANTNOST-KONZISTENTNOST.....	18
3.    KRITERIJ: KOHERENTNOST .....	19
4.    KRITERIJ: INTERVENTNA LOGIKA I EFEKTIVNOSTI.....	20
5.    KRITERIJ: SISTEM INDIKATORA.....	22
ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	26
PRILOG – PREGLED INDIKATORA.....	21-27

## SAŽETAK

Proces izrade Sektorske strategije pod nazivom „Strategija za mlade Federacije Bosne i Hercegovine 2025-2034.“ predvodilo je Federalno ministarstvo kulture i sporta (FMKS), uz ključnu saradnju kantonalnih ministarstava nadležnih za pitanja mladih i Instituta za razvoj mladih KULT. U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem te Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata, bilo je neophodno sprovesti vanjsku prethodnu, odnosno ex-ante evaluaciju Sektorske strategije kao dio procesa pripreme svakog strateškog dokumenta. Ex-ante evaluaciju proveo je funkcionalno i organizacijski nezavisan ekspertski tim u saradnji s relevantnim institucijama, prvenstveno FMKS-om, koji je predvodio proces izrade strategije, kao i drugim učesnicima uključenim u taj proces. Osnovni cilj eksterne evaluacije ekspertskega tipa jeste unapređenje kvalitete dokumenta kao i njena mogućnost implementacije kroz naredne korake.

Ex-ante evaluacija je zakonska obaveza proizašla iz pravnog okvira strateškog planiranja u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Zadatak evaluatora je nezavisna procjena kvalitete situacione analize, definiranih ciljeva, prioriteta i mjera, kao i interne i eksterne usklađenosti te interventne logike. Ove aktivnosti bi trebale doprinijeti poboljšanju kvalitete Sektorske strategije, jednostavnije implementacije, te jačanju odgovornosti i transparentnosti u procesu kreiranja politika koje obuhvataju segmente tretirane u strategiji. Za ostvarenje ciljeva evaluacije razvijen je niz evaluacijskih pitanja koja su, zajedno s komentarima i preporukama, predstavljena u glavnom dijelu ovog dokumenta. Evaluacija se fokusira na sljedeće aspekte: relevantnost, efektivnost i koherentnost nacrtu Strateškog dokumenta; procjenu relevantnosti i konzistentnosti Strateškog dokumenta u odnosu na trenutna internacionalna i nacionalna dešavanja, usklađenost s pravnim okvirom i internacionalnim obavezama; analizu efektivnosti i interne i eksterne koherentnosti Strateškog dokumenta; odgovor na pitanje u kojoj mjeri predviđene aktivnosti mogu realizovati mjere, prioritete i ciljeve Sektorske strategije; procjenu mogućnosti sistema monitoringa i evaluacije da pruža pravovremene i kvalitetne informacije donosiocima odluka; procjenu adekvatnosti finansijskog okvira i formuliranje preporuka za unapređenje kvaliteta dokumenta.

Metodologija evaluacije temelji se na Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem FBiH, Uredbi o izradi strateških dokumenata FBiH, Uredbi o evaluaciji strateških dokumenata FBiH te pregledu relevantnih dokumenata i literature. U procesu izrade ex-ante evaluacije korišten je kvalitativni istraživački pristup, uključujući metode i tehnike analize sadržaja dokumenata i desk istraživanje čime je bilo moguće izvršiti procjenu usklađenosti procesa i aktivnosti pripreme Sektorske strategije s pravnim okvirom, analizu koherentnosti, te interne i eksterne usklađenosti dokumenta. Kvalitativni pristup omogućio je i analizu adekvatnosti i usklađenosti indikatora s odgovarajućim mjerama, prioritetima i ciljevima. Proces provođenja ex-ante evaluacije uključivao je pregled i analizu relevantne dokumentacije kao i razgovore s predstavnicima FMKS-a, koji su se provodili face-

two-face putem ili primjenom digitalnih alata. Ključni kriteriji za ex-ante evaluaciju su relevantnost, koherentnost, konzistentnost i efektivnost. FMKS je za potrebe evaluacije omogućilo pristup Nacrtu Sektorske strategije, svim relevantnim radnim dokumentima, te kontaktima učesnika u procesu.

U procesu izrade Nacrta Sektorske strategije ispoštovan je otvoreni metod koordinacije, princip ravnopravnosti spolova i jednakih mogućnosti, te princip horizontalne i vertikalne koordinacije. Nacrt Sektorske strategije sadrži stratešku platformu sa situacionom analizom, definiranom vizijom razvoja i dva strateška cilja.

Detaljna razrada mjera je nepotpuna kako prema obimu tako i prema sadržaju jer u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u FBiH mjere minimalno pored svih ostalih elemenata (Član 12, stav 2) trebaju sadržavati opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja (aktivnosti) kao i razvojni efekat. Uvidom u Nacrt sektorske strategije ona ne sadrži okvirna područja djelovanja kao ni strateške projekte što je neophodno nadopuniti. Mjere su jasno opisane i adekvatno nazvane te je jasna veza ciljeva, prioriteta i mjera. Deskripcija mjera najčešće je urađena da zadovolji formu uz nedostatak aktivnosti koje će biti provedene da bi se mjera realizirala ali uz navođenje razvojnih efekata, perioda implementacije, nosioca aktivnosti, indikativne finansijske konstrukcije (isključivo budžetska sredstva, institucija odgovornih za koordinaciju implementacije mjere kao i ciljnu skupinu. Važno je naglasiti da teorija promjene ili interventna logika nije oblikovana u procesu izrade Nacrta Strateškog dokumenta. U izradi situacione analize korištene su SWOT analiza i TOWS matrica kao alat za teoriju promjene i na osnovu toga su definirane mjere. Sumirajući navedeno, iako nije razvijena interventna logika ili teorija promjene, hipotetički, uz prethodno ispunjenje niza faktora, može se očekivati doprinos prioriteta očekivanom cilju Sektorske strategije. Sistem indikatora uz određeni broj korekcija koje su navedena u prilogu, je u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata kroz navođenje potrebnih izvora, baznih linija kao i polaznih i ciljnih vrijednosti.

## UVODNE NAPOMENE

Proces izrade Sektorske strategije pod nazivom „Strategija za mlade Federacije Bosne i Hercegovine 2025-2034.“ predvodilo je Federalno ministarstvo kulture i sporta (FMKS), uz ključnu saradnju kantonalnih ministarstava nadležnih za pitanja mladih i Instituta za razvoj mladih KULT. U skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem te Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata, bilo je neophodno sprovesti vanjsku prethodnu, odnosno ex-ante evaluaciju Sektorske strategije kao dio procesa pripreme svakog strateškog dokumenta. Ex-ante evaluaciju proveo je funkcionalno i organizacijski nezavisan ekspertski tim u saradnji s relevantnim institucijama, prvenstveno FMKS-om, koji je predvodio proces izrade strategije, kao i drugim učesnicima uključenim u taj proces. Osnovni cilj eksterne evaluacije ekspertske tipa jeste unapređenje kvalitete dokumenta kao i njena mogućnost implementacije kroz naredne korake. Nalazi nezavisne evaluacije dostavljeni su FMKS-u, koje je učestvovalo u pripremi evaluacijskog izvještaja. FMKS će izvještaj o provedenoj evaluaciji priložiti uz Sektorsku strategiju pod nazivom „Strategija za mlade Federacije Bosne i Hercegovine 2025-2034.“ prilikom njenog usvajanja, a isti će biti objavljen na službenoj web stranici FMKS-a.

Ex-ante evaluacija je tip evaluacije koja se provodi prije nego što započne implementacija određenog programa, projekta ili strategije. Njena svrha je procijeniti potencijalne efekte, prednosti i slabosti npr. strateškog dokumenta, kako bi se prepoznale i otklonile eventualne prepreke i nedostaci. Ovaj tip evaluacije posebno doprinosi usmjeravanju planova prema postizanju optimalnih rezultata, smanjenju rizika od neuspjeha i maksimiziranju koristi za ciljnu populaciju. Evaluatori su posebnu pažnju posvetili relevantnosti Sektorske strategije, naročito u pogledu njene usklađenosti s internacionalnim dokumentima i potrebama društva, prikazanim kroz situacionu i SWOT analizu. Poseban fokus evaluatori su odredili prema okviru strateških ciljeva, prioriteta, mjera i odgovarajućih indikatora.

**Predmet i cilj ex-ante evaluacije** Ex-ante evaluacija je zakonska obaveza proizašla iz pravnog okvira strateškog planiranja u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH). Zadatak evaluatora je nezavisna procjena kvalitete situacione analize, definiranih ciljeva, prioriteta i mjera, kao i interne i eksterne usklađenosti te interventne logike. Ove aktivnosti bi trebale doprinijeti poboljšanju kvalitete Sektorske strategije, jednostavnije implementacije, te jačanju odgovornosti i transparentnosti u procesu kreiranja politika koje obuhvataju segmente tretirane u strategiji. Osnovni cilj ex-ante evaluacije je analiza procesa pripreme Sektorske strategije, procjena relevantnosti ciljeva, prioriteta i mjera s obzirom na provedenu analizu stanja u sektoru politika i položaja mladih u FBiH, te usklađenost sa strateškim smjernicama i politikama na nivou Bosne i Hercegovine. Također, evaluacija ima zadatak osigurati transparentnost i dodatnu odgovornost u pripremi dokumenta, unaprijediti njegovu koherentnost te procijeniti adekvatnost predloženog indikativnog finansijskog okvira.

**Vremenski okvir za provođenje evaluacije.** Ex-ante evaluacija predstavlja sastavni dio pripreme Sektorske strategije „Strategija za mlade Federacije Bosne i Hercegovine 2025-2034.“ i provodi se na nacrtu dokumenta, prije nego što bude upućen u formalnu proceduru za pribavljanje mišljenja i usvajanje od nadležnih institucija na nivou FBiH.

**Metodologija evaluacije** temelji se na [Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem FBiH](#), [Uredbi o izradi strateških dokumenata FBiH](#), [Uredbi o evaluaciji strateških dokumenata FBiH](#) te pregledu relevantnih dokumenata i literature. U procesu izrade ex-ante evaluacije korišten je kvalitativni istraživački pristup, uključujući metode i tehnike analize sadržaja dokumenata i desk istraživanje čime je bilo moguće izvršiti procjenu usklađenosti procesa i aktivnosti pripreme Sektorske strategije s pravnim okvirom, analizu koherentnosti, te interne i eksterne usklađenosti dokumenta. Kvalitativni pristup omogućio je i analizu adekvatnosti i usklađenosti indikatora s odgovarajućim mjerama, prioritetima i ciljevima. Proces provođenja ex-ante evaluacije uključivao je pregled i analizu relevantne dokumentacije kao i razgovore s predstavnicima FMKS-a, koji su se provodili face-two-face putem ili primjenom digitalnih alata. Ključni kriteriji za ex-ante evaluaciju su relevantnost, koherentnost, konzistentnost i efektivnost. FMKS je za potrebe evaluacije omogućilo pristup Nacrtu Sektorske strategije, svim relevantnim radnim dokumentima, te kontaktima učesnika u procesu. Također, FMKS je aktivno učestvovalo u razmatranju preporuka i davanju mišljenja o njima. Tokom pripreme metodologije za ex-ante evaluaciju, uz definisanje kriterija, postavljena su i evaluacijska pitanja na osnovu kojih je izrađen izvještaj. Ova pitanja su razvijena u skladu s Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata te internacionalnim standardima i praksom u oblasti evaluacije strateških dokumenata.

Metodologija također obuhvata razvoj evaluacijskih pitanja koja su poslužila kao osnova za pripremu evaluacije. Pitanja su izrađena u skladu s Uredbom o evaluaciji strateških dokumenata, uzimajući u obzir specifičnosti ex-ante pristupa, unutar kojeg kriteriji poput uticaja, efikasnosti i održivosti, (iako spomenuti u Uredbi), nisu primjenjivi na ovu vrstu evaluacije.

Za ostvarenje ciljeva evaluacije razvijen je niz evaluacijskih pitanja koja su, zajedno s komentarima i preporukama, predstavljena u glavnom dijelu ovog dokumenta. Evaluacija se fokusira na sljedeće aspekte:

- ◆ relevantnost, efektivnost i koherentnost nacrtu Strateškog dokumenta;
- ◆ procjenu relevantnosti i konzistentnosti Strateškog dokumenta u odnosu na trenutna internacionalna i nacionalna dešavanja, usklađenost s pravnim okvirom i internacionalnim obavezama;
- ◆ analizu efektivnosti i interne i eksterne koherentnosti Strateškog dokumenta;

- ◆ odgovor na pitanje u kojoj mjeri predviđene aktivnosti mogu realizovati mjere, prioritete i ciljeve Sektorske strategije;
- ◆ procjenu mogućnosti sistema monitoringa i evaluacije (MiE sistema) da pruža pravovremene i kvalitetne informacije donosiocima odluka;
- ◆ procjenu adekvatnosti finansijskog okvira
- ◆ formuliranje preporuka za unapređenje kvaliteta dokumenta.

**Sadržaj izvještaja o ex-ante evaluaciji** organiziran je na način da na početku je prestavljen izvršni sažetak zajedno s uvodnim napomenama. Zatim je predstavljena metodologija koja je primijenjena tokom evaluacije. U glavnom dijelu prikazani su ključni nalazi evaluacije, dok su na kraju izvještaja dati zaključci s preporukama.

# EVALUACIJSKI KRITERIJI I PITANJA (EX-ANTE EVALUACIJA)

## KRITERIJ: PRAVNI OKVIR I PROCES PRIPREME STRATEGIJE RAZVOJA

### EP1.1 Je li ispunjen Otvoreni metoda koordinacije (OMK)?

**Nalazi:** U procesu oblikovanja Nacrta Sektorske strategije ispunjen je kriterij ravnopravnosti spolova. Uredbom (član 5. stav 2) definirano je da je potrebno da se u procesima izrade strateških dokumenata ispuni kriterij zastupljenosti od minimalno 40% manje zastupljenog spola, što je u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine. Na temelju Rješenja Broj: 05-35-13-6156/23 B.I. od 29.12.2023. godine o imenovanju interresorne radne skupine za izradu Strategije za mlade Federacije BiH te Rješenju broj: 05-36-13-6156-1/23 S.H. od 25.3.2024. o izmjeni rješenja evidentno je ispunjen kriterij Otvorenog metoda koordinacije.

**Preporuke:** Kriterij je ispunjen i bez dodatnih preporuka je.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

### EP1.2 Kako je ispoštovan princip horizontalne i vertikalne koordinacije?

**Nalazi:** Nacr Strateškog dokumenta „Strategija za mlade FBiH 2025-2034.“ je rađen u periodu od januara (kada je imenovana Interresorna radna grupa) do avgusta 2024. godine (sedam mjeseci). U svrhu izrade dokumenta korišteni su resursi Radne grupe, Analize istraživanja o položaju i potrebama mladih FBiH te konsultacija sa mladima. Za potrebe izrade strategije imenovana je Interresorna radna grupa za izradu strategije prema mladima FBiH do 2034. godine koju čine predstavnici sljedećih ministarstava u Vladi FBiH, federalnih institucija i tijela: Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo finansija; Federalno ministarstvo obrazovanja; Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata; Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica; Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje; Zavod za javno zdravstvo FBiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Zavod zdravstvenog osiguranja i



reosiguranja FBiH; Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova; Federalna uprava policije; Federalno ministarstvo pravde; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Savez općina i gradova FBiH i Federalni zavod za programiranje razvoja. Pored navedenih institucija članovi Interresorne radne grupe su i predstavnici Vijeća mladih Federacije BiH (tri člana). Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o pokretanju izrade strategije prema mladima FBiH u oktobru 2023. godine te zadužila Federalno ministarstvo kulture sporta za provedbu. Partneri Ministarstvu u procesu izrade dokumenta bili su Institut za razvoj mladih KULT i Vijeće mladih FBiH. Interresorna radna grupa je uz podršku Instituta KULT kroz četiri zajednička sastanka i 17 timskih sastanaka izradila prijedlog strateškog dokumenta. Strategija za mlade FBiH 2025-2034. predstavlja strateški dokument institucija vlasti čijom se sistemskom implementacijom osigurava poboljšanje položaja mladih u društvu. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na prijedlog Federalnog ministarstva kulture i sporta donijela Odluku o izradi strategije prema mladima Federacije BiH do 2027. godine u čijem radu je sudjelovalo devetnaest federalnih institucija i predstavnici/ce Vijeća mladih Federacije BiH uz stručno-konsultantsku podršku Instituta za razvoj mladih KULT.

**Preporuke:** Princip horizontalne i vertikalne koordinacije i otvorena metoda koordinacije (OMK), se nadopunjuju i usko su povezani. Princip horizontalne i vertikalne koordinacije predstavlja da na horizontalnom nivou odnosno na razini FBiH te na vertikalnom nivou trebaju biti uključeni svi relevantni subjekti i institucije. Nalazom iz evidencije prisustva na radnim sastancima i radionicama, evidentno su prisutne federalne institucije te su oni osnovni dionici izrade i oblikovanja Strategije. Iz nalaza je evidentno ispunjen princip kako horizontalne tako i vertikalne koordinacije.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.3 Kako je ispunjen princip partnerstva?

**Nalazi:** U svrhu izrade dokumenta korišteni su resursi Radne grupe, Analize istraživanja o položaju i potrebama mladih FBiH te konsultacija sa mladima. Za potrebe izrade strategije imenovana je Interresorna radna grupa za izradu strategije prema mladima FBiH do 2034. godine koju čine predstavnici ministarstava u Vladi FBiH te saveza općina i gradova (SOG). Savez općina i gradova (SOG) je uključen u proces izrade strategije i Zakonom nije predviđeno da sve općine učestvuju u izradi Strategije zbog obilnosti i postojanja 79 općina u FBiH. Zakonom, tačnije članom 10. stav 3. jasno je propisano da u procesima koordinacije razvojnog planiranja i upravljanja razvojem sa višim razinama vlasti jedinice lokalne samouprave izražavaju i zastupaju svoje interese putem SOG.

**Preporuke:** Unutar uspostavljene interresorne radne grupe evidentno su prisutni predstavnici općina i gradova kroz savez općina i gradova (SOG) u procesu izrade Sektorske strategije te socio-ekonomski partneri koji su uključeni sa svih nivoa FBiH čime je ispunjen kriterij partnerstva.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.4 Kako je ispoštovan princip javnosti i transparentnosti?

**Nalazi:** Član 15. stav 4. Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem FBiH propisuje da svi strateški dokumenti moraju biti dostupni javnosti i objavljeni na internet stranicama nadležnih institucija, u ovom slučaju na internet stranici Federalnog ministarstva kulture i sporta. Ova odredba se odnosi na strateške dokumente koji se usvojeni i koji su postali važeći. Kako je u prethodnom periodu bio prisutan evidentan broj strateških dokumenata koji nakon usvajanja nisu bili dostupni javnosti, zakonodavac je predvidio navedenu odredbu. Proces izrade dokumenta prezentiran je na web stranicama Federalnog ministarstva kulture i sporta, predstavnici federalnog ministarstva kulture i sporta su gostovali u programima mnogih medijskih kuća, vijest o izradi Strategije za mlade FBiH objavljivani su u printanim medijima, stranice Vijeća mladih FBiH; web stranice Institut za razvoj mladih KULT; gotovo svi važniji online mediji prenosili su vijesti i objavljivali informacije o Strategiji za mlade Federacije Bosne i Hercegovine.

**Preporuke:** Na temelju člana 15 stav 4. Zakona i čl. 8. Uredbe, zaključujemo da je proces izrade Strategije za mlade Federacije BiH 2025-2034. ispunio uvjete javnosti i transparentnosti s obzirom da je javnost informisana o Odluci Federalnog ministarstva kulture i sporta FBiH, o izradi Sektorske strategije ističući značaj dokumenta, o sastancima Interresorne radne grupe za izradu strateškog dokumenta, o samoj ulozi sektorskog strateškog dokumenta i implikativnim učincima dokumenta, o učešću devetnaest federalnih institucija i predstavnika/ca Vijeća mladih Federacije BiH uz stručno-konsultantsku podršku Instituta za razvoj mladih KULT; o održanim radionicama, izradi analize, usaglašavanju mjera, njenim učesnicima i temama, o toku izrade strateškog dokumenta, njegovom značaju i implikacijama u široj društvenoj zajednici. **Preporuka** je da se nakon usvojenog dokumenta Strategije za mlade FBiH 2025-2034. sažeti okvir dokumenta transparentno prikaže prema dionicima procesa. Značajno je spomenuti član 16 stav 4. Zakona, nakon usvajanja Strateškog dokumenta niži nivoi vlasti svoje strateške dokumente trebaju uskladiti sa višim. Strategija za mlade FBiH 2025-2034. treba biti **baza za usklađivanje i izradu strategija prema mladima** kantona i jedinica lokalne samouprave u FBiH. Temeljem

navedenog može se zaključiti da su svi kanali komunikacije u odnosu građani-FMKS ispunjeni, uz preporuku da sve faze evaluacije dokumenta budu transparentne i javno prezentirane prema dionicima procesa.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.5 Da li je izrada strateške platforme u skladu s pravnim okvirom?

**Nalazi:** Iz poglavlja strateške platforme uočava se da poglavlje strateške platforme ne sadrži tablicu SWOT; strateške fokuse te da je izostavljen prikaz odnosa strateških ciljeva s ciljevima održivog razvoja. Uočeno je da veći broj mjera sadrži po jedan indikator što otežava proces evaluacije dokumenta u nedostatku praćenja i tog jednog indikatora.

**Preporuke:** Preporuka je da se u strateški dokument ugradi SWOT tablica; prikazati strateške fokuse te odnos strateških ciljeva s ciljevima održivog razvoja. Također potrebno je unutar mjera u kojima je moguće povećati broj indikatora i/ili smanjiti broj mjera odnosno spojiti gdje je moguće dvije mjere u jednu kako bismo imali veći broj indikatora (u ovom slučaju dva indikatora) što će utjecati na efikasniju evaluaciju dokumenta strategije (član 11 stav 8. Uredbe).

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.6 Da li je ispoštovana faza usaglašavanja strateške platforme?

**Nalazi:** Pregledom formalno-pravne i materijalno-pravne strane Strateškog dokumenta zaključujemo da je Strategija za mlade FBiH u skladu s pravnim okvirom kad je u pitanju detaljna razrada strateških ciljeva odnosno određivanje indikatora za svaki strateški cilj kao i mjera koje prate svaki od tih indikatora. Nalazom se primjećuje

da unutar svake mjere nedostaju aktivnosti kao i strateški projekti što mjere čini nepotpunim i čime je umanjena mogućnost oblikovanja akcijskog plana i evaluacije dokumenta.

**Preporuke:** Preporuka je da se u okviru svake od definiranih mjera (25 mjera) navedu aktivnosti i dodijele strateški projekti kako bi se mogao adekvatno i precizno oblikovati akcijski plan s ciljem da se uspješno provode evaluacija dokumenta strategije.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.7 Da li je ispoštovana faza identifikacije strateških projekata?

**Nalazi:** Analizom Nacrta Strateškog dokumenta uočeno je da nisu identificirani Strateški projekti koji su članom 12. Uredbe propisani, odnosno da se za implementaciju strateških dokumenata mogu identificirati strateški projekti kao intervencije najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva. Strateški projekti trebaju imati implikativni efekt na razvoj i njihova implementacija je osnovna karika uspostave drugih projekata. Implikacije značajnih strateških projekata trebaju utjecati na poboljšanje kvaliteta života mladih te trebaju biti temelj uspostave svih drugih projekata koji će utjecati na bolji položaj mladih u društvu. Strateški projekti trebaju sadržavati kratki opis, očekivane efekte i indikativni finansijski okvir.

**Preporuke:** Interresorna radna grupa koja je izradila strateški dokument nije definirala strateške projekte, međutim definiranje strateških projekata značajno utječe na implementaciju strateških ciljeva i preporuka je da se optimalno dva ili tri strateški značajna projekta implementiraju u dokument Sektorske strategije. Uvršteni strateški projekti trebaju doprinijeti pozitivnom uticaju na poboljšanje i bolji položaj mladih FBiH te svakako trebaju biti i temelj realizacije dva navedena strateška cilja.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.8 Da li je izvršena adekvatna provjera usklađenosti strateških dokumenata u FBiH?

**Nalazi:** Analizirajući ovu fazu izrade strateškog dokumenta zaključujemo da je ista usklađena s pravnim okvirom usklađenosti strateških dokumenata FBiH. Strategija za mlade FBiH do 2034. godine teži graditi pozitivno i prosperitetno okruženje u kojem su mladi aktivno uključeni u društveni i politički život a jednakim se šansama podržavaju u ostvarivanju prava i potencijala. Strategijom za mlade FBiH, kroz realizaciju dva strateška cilja i osam prioriteta oblikovani su napori kojima se unapređuje položaj mladih u definiranim prioritetnim oblastima. Svi ciljevi strategije usklađeni su sa Strategijom razvoja FBiH i Globalnim ciljevima Agende UN-a za održivi razvoj, odnosno Okvirom saradnje i Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH. Nacrt Sektorske strategije usaglašen je prvenstveno sa Strategijom razvoja FBiH, naročito sa prioritetima strateškog cilja 2 - Prosperitetan i inkluzivan društveni razvoj kojima se teže unaprijediti osnovne pretpostavke razvoja i sigurnosti društva kao što su zdravlje, socijalna uključenost, posvećenost i briga, funkcionalno obrazovanje te zapošljavanje a koji čine bazu humane sigurnosti za demografski razvoj i kvalitativno napredovanje društva općenito. Kod usaglašenosti strategije za mlade FBiH do 2034.godine sa relevantnim strategijama internacionalnog nivoa, ističe se veza sa Agendom Ujedinjenih nacija za održivi razvoj 2015-2030. godine koja Globalnim ciljevima za održivi razvoj predstavlja osnovne oblasti unapređenja svakog društva za postizanje boljih uslova života. 17 ciljeva je međusobno povezano a razvoj je neodvojiv od ravnoteže između socijalnog, ekonomskog i aspekta održivosti životne sredine. Ovaj plan će provoditi sve zemlje i sve zainteresirane strane, djelujući kroz partnerstvo zasnovano na saradnji. Značaj Agende za mlade u FBiH je što u širem prostoru postavlja unificirane ciljeve inkluzivnog razvoja i potencira stvaranje boljih prilika za mlade ljude u oblastima kao što su obrazovanje, zapošljavanje i učešće u javnom životu, postavlja standarde i preporuke za uključivanje mladih u procese donošenja odluka što mladima omogućava da izraze svoje potrebe i perspektive.

**Preporuke:** Preporuka je da se u Nacrtu strateškog dokumenta prikaže povezanost ciljeva kroz akceleratora i povezivanje sa strateškim odrednicama ciljeva održivog razvoja UN (dvije tablice za dva cilja).

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.9 Da li je udovoljeno fazi izrade indikativnog finansijskog okvira?

**Nalazi:** Evaluirajući ovu fazu izrade Strategije, a shodno navedenom, na temelju člana 14. Uredbe, zaključujemo da je Strategija u ovom dijelu u cijelosti usklađena sa pravnim okvirom.

**Preporuke:** Preporuka da se u okviru indikativnog finansijskog okvira strategije planiraju odnosno redefiniiraju izvori sredstava EU i drugih te ostalih donacija koje su sada nula (0).

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.10 Da li je u Strategiji definisan način provođenja, praćenja, izvještavanja i evaluacije Strategije?

**Nalazi:** Na osnovu Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 74/19 i 2/21), trogodišnji plan rada predstavlja implementacioni dokument koji operacionalizira strateške ciljeve, prioritete i mjere iz strateških dokumenata (član 11). Prema tome, implementacija Strategije vršit će se putem trogodišnjih i godišnjih planova rada svih nadležnih institucija i organa za njenu provedbu. Za potrebe implementacije Strategije vršit će se izrada akcionih planova koje donosi interesorna radna grupa za izradu Strategije za mlade FBiH 2024-2034.godine. Nadležne institucije i organi dužni su u svoje trogodišnje i godišnje planove rada integritati mjere iz Strategije, odnosno preuzeti projekte i aktivnosti iz akcionog plana za koje su obezbijedena finansijska sredstva. Obzirom na vremenski period koji Sektorski strateški dokument obuhvata, predviđena je izrada tri trogodišnja Akciona plana koji će se objavljivati na web stranici nadležnog ministarstva. Nadležno ministarstvo (Federalno ministarstvo kulture i sporta) koordinira rad interresorne radne grupe koja je zadužena za izradu akcionih planova. Monitoring predstavlja sistematično i kontinuirano prikupljanje, analiziranje i korištenje podataka i indikatora radi mjerenja napretka realizacije Sektorske strategije, u svrhu poduzimanja odgovarajućih mjera radi eventualnih korekcija i izvještavanja o ostvarenim rezultatima. Za uspješnu provedbu monitoringa nadležno ministarstvo će uspostaviti i redovno ažurirati elektronske evidencije o implementaciji Strategije kao i indikatora ostvarenja strateških ciljeva, prioriteta i mjera iz Strategije, te indikatora iz Akcionog plana. Ove evidencije su osnova za izradu izvještaja o radu i napretku u implementaciji Strategije nadležnog organa. Elektronska evidencija, koja će sadržavati sve

informacije o napretku u ostvarenosti indikatora iz Strateškog dokumenta i Akcionih planova, može biti interno razvijena i integrirana u postojeće alate za monitoring koje koristi nadležno ministarstvo, ili iznajmljena od treće strane za potrebe monitoringa implementacije ovog Strateškog dokumenta. Prema Uredbi o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj: 74/19 i 2/21), za sve strateške dokumente u Federaciji BiH obavezne su: Ex-ante (prethodna evaluacija), koja se radi u fazi izrade strateških dokumenata, prije njihovog usvajanja i Evaluacija u toku, koja se radi u preposljednoj godini implementacije strateških dokumenata, a po potrebi se provodi i na sredini implementacije strateškog dokumenta. U fazi pripreme Strateškog dokumenta kao početni podaci o stavovima i potrebama mladih u FBiH korišteni su podaci iz istraživanja koje je provela treća strana (Institut za razvoj mladih KULT). Istraživački dokument je u početnoj fazi izrade Strategije bio dostupan interresornoj radnoj grupi. Ovi podaci su korišteni kao početna osnova za formulaciju pojedinih ciljeva i prioriteta ali i kao polazna osnova kod pojedinih indikatora koji će biti korišteni za praćenje napretka u postizanju ciljeva Strategije. Dodatno, u početnoj fazi razvoja dokumenta urađena je i detaljna situaciona analiza o stanju mladih u FBiH, te aktivnostima i mjerama koje nadležni organi provode u ovom polju.

**Preporuke:** Preporuka je da se precizno odrede organi za nadziranje provođenja Strategije, te organi koji su nadležni po pitanju razmatranja izvještaja o dinamici i stupnju provođenja Strategije. Definiranje nadležnosti monitoringa i izvješćivanja te evaluacije dokumenta je drugi značajni dio procesa strateškog upravljanja i bez definiranog segmenta usvojeni oblikovani dio strategije neće imati implikacije na položaj mladih u FBiH. Preporuka je definirati osnovne aktivnosti i odgovornosti za provedbu, praćenje, izvješćivanje i evaluaciju Strategije za mlade FBiH 2025-2034. godine te definirati nadležnosti (TKO?) nositelja procesa kao i dionike procesa. Na temelju pregleda načina izrade strateškog dokumenta preporuka je da se u evaluacijski tim uključe eksperti čije je uže područje djelovanja proces strategije i strateškog upravljanja kako bi se zajedno s ostalim članovima evaluacijskog tima transparentno i učinkovito provodio proces evaluacije strateškog dokumenta.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.11 Kako je proveden proces konsultacija?

**Nalazi:** Na osnovu analize pregledanih „informacija” zaključujemo da su nosioci izrade Strategije učinili neophodne korake kako bi proces konsultacija u toku izrade Strateškog dokumenta bio izvršen u skladu s propisanim pravnim okvirom. Za proces konsultacija je relevantna Uredba o pravilima za učešće zainteresirane javnosti u postupku pripreme federalnih pravnih propisa i drugih akata („Službene novine FBiH”, broj: 51/12).

Evidentno je ispoštovana Uredba kako bi bio ispoštovan pravni okvir FBiH. U tom smislu nacrt Strategije je postavljen na web stranicu ministarstva i preciziran je rok od 30 dana za dostavu komentara. Interresorna radna skupina koja je nositelj izrade dokumenta bila je otvorena za sve sugestije u toku cijelog perioda izrade dokumenta strategije. Strategija prema mladima predstavlja strateški dokument institucija vlasti čijom se sistemskom implementacijom osigurava poboljšanje položaja mladih u društvu. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na prijedlog Federalnog ministarstva kulture i sporta donijela Odluku o izradi strategije prema mladima Federacije BiH do 2027. godine u čijem radu učestvuju devetnaest federalnih institucija i predstavnici/ce Vijeća mladih Federacije BiH uz stručno-konsultantsku podršku Instituta za razvoj mladih KULT. Programski pristup djelovanja kreiraju institucije vlasti u saradnji sa omladinskim sektorom koji uključuje omladinske organizacije, organizacije koje rade sa mladima, institucije koje se bave pitanjima od interesa za mlade, donosiocice odluka, medije, akademsku zajednicu i druge. Upravo ovakvo razumijevanje omladinskog sektora daje širinu programima djelovanja prema mladima koja se kreiraju na osnovi stručnog istraživanja, jasno definiranih potreba i problema, načinima rješavanja problema, ciljeva, rezultata, aktivnosti, vremenskog okvira provedbe, budžeta i odgovornih subjekata koji će provoditi programe. Programi djelovanja se kreiraju i usvajaju za različite oblasti od interesa za mlade. Cjelokupan proces izrade i usvajanja strategije prema mladima proveden je uz puno učešće mladih i njihovih predstavnika. Zakonom o mladima FBiH ovo su predstavnici vijeća mladih na svim nivoima vlasti, a u ovisnosti za koji nivo vlasti se usvaja strateški dokument. U kontekstu Federacije Bosne i Hercegovine predstavnici mladih su imenovani od strane Vijeća mladih Federacije BiH te su zastupljeni u svim koracima izrade dokumenta. Dodatno učešće mladih je planirano kroz različite formate sastanaka i događaja kroz koje će se pristupiti kako horizontalnim tako i vertikalnim konsultacijama s ciljem osiguranja učešća ne samo mladih i njihovih predstavnika već i institucija vlasti koje djeluju na kantonalnom, federalnom i državnom nivou.

**Preporuke:** Proces konsultacija obavljen je u skladu sa planiranim i nisu potrebne preporuke.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP1.12 Da li je potrebno proširiti konsultantski tim/uključiti još subjekata u proces izrade Strategije?

**Nalazi:** U procesu izrade strateškog dokumenta sudjelovalo je devetnaest federalnih institucija i predstavnici/ce Vijeća mladih Federacije BiH uz stručno-konsultantsku podršku Instituta za razvoj mladih KULT. Iz nalaza se vidi



da u timu ne sudjeluje niti jedan sveučilišni/fakultetski profesor čije je uže područje strateški menadžment; strateško planiranje; metodologija izrade strateških dokumenata kao ni akademski radnici koji se bave problemima i potrebama mladih u FBiH.

**Preporuke:** Preporuka je da se konsultantski tim proširi s konsultantima čije je uže područje strateški menadžment, strateško planiranje i metodologija izrade strateških dokumenata kao i mladi, čije bi uključenje doprinjelo učinkovitosti procesa i kvaliteti izrade strateškog dokumenta.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP 1.13 Da li je adekvatan pravni okvir u okviru kojega su se morali kretati nosilac i ostali akteri izrade Strategije?

**Nalazi:** Federalno ministarstvo kulture i sporta kao nositelji izrade Strategije za mlade FBiH 2025-2034. ispunili su ciljeve i svrhu pravnog okvira u procesu izrade Nacrta Strateškog dokumenta.

**Preporuke:** Svi izazovi koji su detektirani u procesu izrade strategije i koji nisu zakonski definirani predlažemo da se prezentiraju relevantnim tijelima kako bi se uskladili i nadopunili u zakonskim okvirima razvojnog planiranja.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP 2.1. Jesu li identificirani ciljevi, prioriteti i mjere u skladu sa državnim, EU i SDG prioritetima i ciljevima?

**Nalazi:** Predloženi ciljevi, prioriteti i mjere su u skladu sa nadnacionalnim strateškim dokumentom čija usklađenost nije adekvatno prikazana u dokumentu strategije. Identificirani ciljevi, prioriteti i mjere nisu u potpunosti u skladu sa Mišljenjem Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji - Analitički izvještaj COM(2019) 261 final.

**Preporuke:** U tekstu strategije potrebno je dva predložena cilja povezati s ciljevima održivog razvoja i pravcima razvitka kroz dva tablična prikaza za cilj 1 i cilj 2.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP 2.2 U kojoj mjeri je osigurana konzistentnost finansijskog okvira sa ciljevima Strategije?

**Nalazi:** Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 74/19), član 14 (Izrada indikativnog finansijskog okvira za provođenje strateških dokumenata) definisan je sadržaj indikativnog finansijskog okvira. Prema navedenom članu indikativni finansijski okvir za period važenja strateških dokumenata izrađuje se na osnovu situacione analize i projekcije, kao i definiranih mjera. Indikativni finansijski okvir definira nosilac izrade strateških dokumenata i ostali učesnici, i minimalno sadrži procjenu potrebnih finansijskih sredstava po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama iz budžeta, te po ostalim izvorima finansiranja, kao što su kreditna sredstva, sredstva Evropske unije i ostale donacije. Nacrt Strateškog dokumenta „Strategija za mlade FBiH 2025-2034.“ u poglavlju Indikativni finansijski okvir (69/214 str.) sadrži procjenu potrebnih finansijskih sredstava po strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama. Indikativni finansijski okvir je oblikovan samo alokacijom proračunskih sredstava bez alokacije sredstava EU i ostalih donacija. Indikativni finansijski okvir ne sadrži prikaz metodologije izračuna i alokacije finansijskih sredstava na pojedine strateške ciljeve, prioritete i mjere, zbog čega nije moguće napraviti analizu stvarnih finansijskih potreba za realizaciju definisanih strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Za pojedene mjere nisu date procjene potrebnih finansijskih

sredstava, odnosno nije predviđeno alociranje sredstava i mjere se temelje samo alokacijom proračunskih sredstava.

**Preporuke:** Preporuka je da se u indikativni financijski okvir alociraju sredstva EU te da se unutar predstavljenih mjera izvrši alokacija sredstava osim samo navedenih proračunskih. Potrebno je uraditi reviziju indikativnog financijskog okvira te izvršiti transparentnu alokaciju sredstava prema svim izvorima financiranja unutar svih mjera.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## KRITERIJ: KOHERENTNOST

### EP3.1 Postoji li komplementarnost i sinergija između definiranih mjera, prioriteta i ciljeva?

**Nalazi:** Interna koherentnost predstavlja komplementarnost između definiranih strateških fokusa, strateških ciljeva, prioriteta i mjera koji svojim sinergijskim djelovanjem, u konačnici, mogu zajedno doprinijeti realizaciji učinka. Strateški ciljevi (dva strateška cilja) su jasno definirani tako da nema međusobnog preklapanja, nego se radi o principu komplementarnosti čijim se ispunjavanjem zadani razvojni izazovi prevazilaze na različite načine. Temeljem navedenog moguće je potvrditi postojanje snažne komplementarnosti između postavljenih strateških ciljeva i definiranih prioriteta te nedostatak postavljenih strateških pravaca – fokusa na temelju kojih smo postavili strateške ciljeve. Komplementarnost između prioriteta i mjera bila bi učinkovitija da je svaki prioritet vezan uz isti broj mjera (primjerice tri) kako bismo utjecali na jasnije mjere koje bi bile šire s jasnim aktivnostima i dodijeljenim projektima koje ne vidimo u mjerama.

**Preporuke:** U cilju ispunjenja koherentnosti napraviti pregled komplementarnosti prioriteta i mjera te unutar pojedinih prioriteta na temelju objekta spojiti mjere gdje ih imamo po četiri da spajanjem mjera utječemo na jasnije definiranje aktivnosti i projekata koje nemamo unutar razrađenih mjera bez čega nije moguće evaluirati dokument. Spajanjem pojedinih mjera utjecali bi i na povećani broj indikatora koje u većem broju mjera se odnosne na jedan pokazatelj. Definiranje mjera bez definiranih aktivnosti/projekata s jednim indikatorom ne utječe na efikasnost procesa i ispunjenje vizije strategije.

Komentar FMKS:

Zaključna ocjena:

## KRITERIJ: INTERVENTNA LOGIKA I EFEKTIVNOSTI

**EP 4.1** Da li aktivnosti pretpostavljene u mjerama doprinose ostvarenju cilja/outcome mjere? Da li su mjere adekvatne za implementaciju prioriteta i ciljeva?

**Nalazi:** Iz nalaza je evidentno da unutar niti jedne mjere od ukupno 25 mjera nisu definirane aktivnosti (projekti) što utječe na kvalitetu strateškog dokumenta, poteškoće pri definiranju akcijskog plana te umanjuje kvalitetu evaluacije dokumenta što u pitanje dovodi i svrhu i učinke strateškog dokumenta.

**Preporuke:** U Nacrtu Sektorske strategije potrebno je definirati aktivnosti i strateške projekte kako bismo utjecali na ispunjenje misije pisanja strateškog dokumenta i optimalno definiranje svih faza procesa strateškog planiranja (monitoringa, evaluacije, izvješćivanja).

Komentar FMKS:

Zaključna ocjena:

**EP4.2** Postoji li pripremljena interventna logika Strategije? Uključuje li logičku vezu između ciljeva i izazova definiranih u SWOT i TOWS analizi? Da li su predložene mjere relevantne iz ugla dijagnostike rasta i situacione analize?

**Nalazi:** Teorija promjene ili interventna logika nije oblikovana u procesu izrade Nacrta Strateškog dokumenta. U izradi situacione analize korištene su SWOT analiza i TOWS matrica kao alat za teoriju promjene i na osnovu toga su definirane mjere. Interresorna radna grupa je uz podršku Instituta za razvoj mladih KULT kroz četiri zajednička sastanka i 17 timskih sastanaka izradila prijedlog dokumenta Sektorske strategije te brainstorming načinom su prikazane varijable koje su dio SWOT- a i koja je temelj definiranih ciljeva i prioriteta.

**Zaključna ocjena/Preporuke:** Nema preporuka

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP4.4 Da li su ofanzivne mjere usklađene sa strateškim ciljevima? Da li su definirani strateški projekti sa svim elementima?

**Nalazi:** Definirane ofanzivne mjere naslanjaju se na dva strateška cilja, i to: STRATEŠKI CILJ 1: Razviti poticajan sistem obrazovanja i poslovnog ambijenta za mlade; STRATEŠKI CILJ 2: Izgraditi zdravo i sigurno okruženje koje jača egzistencijalnu sigurnost kod mladih. Strateški projekti, kao intervencije od najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva u Nacrtu Sektorske strategije nisu posebno definirani. U Strateškom dokumentu je potrebno osim dva prikazana cilja dati prikaz strateških projekata te unutar postojećih mjera strateških ciljeva definirati učinke kao i aktivnosti i projekte.

**Preporuke:** Preporuka je vezana uz član 13. Uredbe o izradi strateških dokumenata u Federaciji Bosne i Hercegovine, za implementaciju strateških dokumenata mogu se identificirati strateški projekti kao intervencije od najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva. Strateški projekti trebaju imati višestruki efekat na razvoj i njihova implementacija može biti osnov za pokretanje drugih projekata. Rezultati strateških projekata trebaju da doprinesu pozitivnom uticaju na poboljšanje kvaliteta života mladih. Strateški projekti sadrže kratki opis, očekivane efekte i indikativni finansijski okvir. Preporuka, u ovom dijelu evaluacije, je da se identifikuju i u Nacrt Sektorske strategije ugrade strateški projekti sa svim bitnim elementima (kratki opis, očekivani efekti i indikativni finansijski okvir).

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

### EP5.1 Da li svaki cilj, prioritet i mjera imaju adekvatan broj indikatora

**Nalazi:** Uredba o evaluaciji strateških dokumenata Federacije Bosne i Hercegovine definiira potrebu za utvrđivanjem odgovarajućih indikatora za sve ciljeve, prioritete i mjere unutar strateških dokumenata. Nacrt Sektorske strategije FMKS definiira određene indikatore. Nažalost nisu definirani strateški fokusi koji predstavljaju ključne oblasti ili na koje se ministarstvo usmjerava kako bi se ostvarili dugoročni ciljevi. Strateški fokus pomaže u definiranju šta je najvažnije za postizanje vizije i misije, te osigurava da se resursi, vrijeme i napori usmjere na aktivnosti koje donose najveću vrijednost. U sektorskoj strategiji definirani su strateški ciljevi sa pratećim indikatorima. Unutar prioriteta i mjera za ostvarenje strateških ciljeva navedeni su njihovi indikatori. Član 12. Uredbe "Utvrđivanje prioriteta i mjera" detaljnije precizira i nužnost utvrđivanja "objektivno provjerljive indikatore" za prioritete i mjere.

**Preporuke:** Nacrt Sektorske strategije uglavnom u sklopu mjera definiira od jednog do tri indikatora, dok je u nekim slučajevima za jednu mjeru definirano više od tri indikatora (mjere 2.5.1. ili 2.5.2.). U ovom dijelu nalaza posebno se naglašava da je potrebno za sve prioritete utvrditi između jednog i tri objektivno mjerljiva indikatora. U pojedinim prioritetima i mjerama razmotriti smanjenje broja indikatora jer iznimno veliki broj indikatora usložnjava, usporava i poskupljuje proces monitoringa i evaluacije (prioritet 1.1.; 1.2 i 2.2 te mjere 2.5.1. i 2.5.2.). Ukupno je definirano šest indikatora za strateške ciljeve, 28 indikatora koji mjere ukupno osam prioriteta, te 41 indikator za 25 mjera.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP5.2 U kojoj mjeri predloženi indikatori reflektiraju očekivani ishod cilja, prioriteta i mjere ? Do kojeg nivoa su indikatori jedinica mjere za ono što je navedeno nazivom i sadržajem strateškog cilja, prioriteta i mjere?

**Nalazi:** Uredbom o izradi strateških dokumenata Član 11. stav (8) navodi se da indikatori mjere vrstu i stepen promjena koje se ostvaruju kroz realizaciju strateških ciljeva. Indikatori sadrže polazne i ciljne vrijednosti. Nositelj izrade strateških dokumenata i sudionici određuju maksimalno tri indikatora za svaki strateški cilj. Strateški ciljevi koji su definirani u Sektorskoj strategiji sadrže potrebne elemente kako i polazne i ciljne vrijednosti. Indikatori navedeni u Nacrtu Sektorske strategije, koji su povezani s ciljem, uglavnom su adekvatno postavljeni kao indikatori uticaja, usmjereni na očekivani ishod strateškog cilja i mjerenje predviđenih promjena u položaju mladih u društvu. Uočava se da je odnos strateških ciljeva, prioriteta i mjera skladan ali da kada je riječ o mjerama potrebno je za svaku mjeru definirati aktivnosti i strateške projekte, što trenutno nije slučaj niti u jednoj mjeri, pogotovo kada je riječ o načinu praćenja rezultata.

**Preporuke:** Iz nalaza je vidljivo da je odnos strateški cilj(evi) – prioritet(i) – mjera(e) usklađen, prioriteti kako ključna polja djelovanja i smjerovi djelovanja strateških ciljeva jasni su i nedvosmisleni i ostvarivi u vremenskom razdoblju važenja Sektorske strategije. Postavljeni indikatori prioriteta su donekle mjerljivi te se predlaže umanjeње broja indikatora za prioritet 1.1, 1.2 i 2.1 koji prelaze maksimalni broj indikatora u skladu sa Uredbom. Također, nužno je odrediti aktivnosti i strateške projekte za sve mjere gdje su definirani indikatori (detaljan pregled mjera) bez aktivnosti i strateških projekta teško će biti izvesti monitoring i evaluaciju, jer svaka promjena treba biti uzrokovana realizacijom svih aktivnosti (kojih nema) i ostvarivanjem direktnih rezultata (output) realizacije pojedinačnih aktivnosti unutar svake mjere (kojih nema). Uvidom u indikatore koji su utvrđeni za nivo mjera utvrđeno je da su nekih od njih (pogledati prilog) definirani neadekvatno. U značajnom broju indikatora (prilog) naznačena su poželjna kretanja, poput "smanjiti" ili "povećati", ipak indikatori bi trebali biti postavljeni tako da isključivo kvantificiraju stanje cilja, prioriteta ili mjere, dok se željeni smjer i obim promjene određuju kroz početne i krajnje vrijednosti indikatora.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## EP5.3 Do kog nivoa su indikatori jasni, relevantni i nedvosmisleni?

**Nalazi:** Uz određen broj izuzetaka (prilog), većina indikatora (80%) je definirana na jasan i nedvosmislen način. Većina indikatora je relevantna u skladu sa definiranim strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama.

**Preporuke:** Nositelj izrade strateškog dokumenta kao i sudionici trebaju obratiti pažnju na nekolicinu indikatora koji ne ispunjavaju kriterij jasnoće, relevantnosti i nedvosmislenosti (pogledati prilog).

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

EP5.4 Vrijednosti, izvori, bazne linije i ciljevi indikatora su navedeni i dostupni? Postoje li ograničenja za adekvatan monitoring indikatora rezultata? Postoji li potreba za posebnim aktivnostima kao priprema za monitoring poput treninga osoblja ili organizacije saradnje s ministarstvima ili institucijama koje su izvori podataka? Jesu li ove aktivnosti predviđene dokumentom i je li predviđena uspostava elektronske evidencije indikatora ostvarivanja cilja, prioriteta i mjera?

**Nalazi:** Analizom Nacrta sektorske strategije dolazimo do zaključka da svaki indikator za nivo strateškog cilja, prioriteta ili mjere ima utvrđene polazne i ciljne vrijednosti što je i obaveza Nosioca izrade strateškog dokumenta. Kao što smo naveli polazne i ciljne vrijednosti su navedene, povezano s tim vidljive su bazne linije kao i izvori koji su neophodni za praćenje u periodu implementacije. Koliko je vidljivo iz Nacrta strateškog dokumenta potrebna saradnja je ostvarena u toku izrade strateškog dokumenta te ne postoji potreba za dodatnim organizacijama saradnje ili treninga osoblja za monitoring, jer je u Nacrtu strateškog dokumenta navedeno da će se uspostaviti sve potrebne elektronske evidencije (str. 76).



**Preporuke:** Nema preporuka.

**Komentar FMKS:**

**Zaključna ocjena:**

## ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Nakon provedenog procesa prethodne evaluacije Nacrta Sektorske strategije Federalnog ministarstva kulture i sporta „Strategija za mlade Federacije Bosne i Hercegovine 2025-2034“, daju se sljedeći zaključci i preporuke.

U procesu izrade Nacrta Sektorske strategije ispoštovan je otvoreni metod koordinacije, princip ravnopravnosti spolova i jednakih mogućnosti, te princip horizontalne i vertikalne koordinacije. Nacrt Sektorske strategije sadrži stratešku platformu sa situacionom analizom, definiranom vizijom razvoja i dva strateška cilja. Preporuka je da se u strateški dokument ugradi SWOT tablica; prikažu strateški fokusi te odnos strateških ciljeva s ciljevima održivog razvoja. Također potrebno je unutar mjera u kojima je moguće povećati broj indikatora i/ili smanjiti broj mjera odnosno spojiti gdje je moguće dvije mjere u jednu kako bismo imali veći broj indikatora (u ovom slučaju dva indikatora) što će utjecati na efikasniju evaluaciju dokumenta strategije (član 11 stav 8. Uredbe).

Detaljna razrada mjera je nepotpuna kako prema obimu tako i prema sadržaju jer u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u FBiH mjere minimalno pored svih ostalih elemenata (Član 12, stav 2) trebaju sadržavati opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja (aktivnosti) kao i razvojni efekat. Uvidom u Nacrt sektorske strategije ona ne sadrži okvirna područja djelovanja kao ni strateške projekte što je neophodno nadopuniti. Mjere su jasno opisane i adekvatno nazvane te je jasna veza ciljeva, prioriteta i mjera. Deskripcija mjera najčešće je urađena da zadovolji formu uz nedostatak aktivnosti koje će biti provedene da bi se mjera realizirala ali uz navođenje razvojnih efekata, perioda implementacije, nosioca aktivnosti, indikativne finansijske konstrukcije (isključivo budžetska sredstva, institucija odgovornih za koordinaciju implementacije mjere kao i ciljnu skupinu.

Važno je naglasiti da teorija promjene ili interventna logika nije oblikovana u procesu izrade Nacrta Strateškog dokumenta. U izradi situacione analize korištene su SWOT analiza i TOWS matrica kao alat za teoriju promjene i na osnovu toga su definirane mjere. Sumirajući navedeno, iako nije razvijena interventna logika ili teorija promjene, hipotetički, uz prethodno ispunjenje niza faktora, može se očekivati doprinos prioriteta očekivanom cilju Sektorske strategije. Sistem indikatora uz određeni broj korekcija koje su navedena u prilogu, je u skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata kroz navođenje potrebnih izvora, baznih linija kao i polaznih i ciljnih vrijednosti.

## PRILOG – PREGLED INDIKATORA

Oznaka strateškog cilja, prioriteta i mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti indikatora	Ciljne vrijednosti indikatora 2030	U kojoj mjeri predloženi indikatori reflektiraju očekivani ishod?	Indikatori su jasni, relevantni i nedvosmisleni?	Indikatori sadrže polazne i ciljne vrijednosti?	Postoje li ograničenja za adekvatan monitoring indikatora rezultata?
1. Strateški cilj: Razviti podsticajan sistem obrazovanja i poslovnog ambijenta za mlade	Povećan procent mladih koji vjeruju da će im obrazovanje pomoći pri zapošljavanju	39,4%	50%	Nema indikatora koji mjeri poticajan poslovni ambijent za mlade	Da, indikatori koji se odnose na poticajan sistem obrazovanja. Ne, poticajan poslovni ambijent za mlade	Da	Ne kod poticajnog sistema obrazovanja, da kod poticajnog poslovnog ambijenta
	Smanjena stopa nezaposlenosti mladih(m/ž)	37,18% (m/ž)	27% (m/ž)				
	Usvojeni zakoni o dualnom obrazovanju u svim strukovnim srednjim školama u FBiH	Ne	Da				
1.1. Prioritet: Uspostaviti sistem formalnog i neformalnog obrazovanja koji omogućava mladima sticanje znanja i vještina neophodnih za izlazak na tržište rada	Smanjen procent mladih koji nedostatak praktične nastave vide kao najveći problem obrazovnog sistema	35,6%	27%	Ne vidi se jasno koji indikator mjeri stečena znanja i vještine neophodne za izlazak na tržište rada	Da, ali nisu u uskom odnosu sa definiranim prioritetom	Da	Da, pogotovo kada je riječ o mjerenju znanja i vještina neophodnih za izlazak na tržište rada
	Povećano je učešće mladih u neformalnom obrazovanju (m/ž)	46,9% (m/ž)	55% (m/ž)				
	Izrađene smjernice za razvoj karijerne orijentacije	Ne	Da				
	Smanjen procent mladih koji u obrazovanju ne vide smisao	13,1%	10%				

1.1.1. Mjera: Revidiranje, evaluacija i procjena programa praktične nastave	Urađena revizija programa praktične nastave	Ne	Da	Ne vidi se jasno kako će indikatori 2 i 3 mjeriti predloženu mjeru	Da, ali nisu u jasnom odnosu sa definiranom mjerom	Da	Da, nije jasno kako će se pratiti realizacija mjere sa definiranim indikatorima
	Povećano je učešće mladih u neformalnom obrazovanju (m/ž)	46,9% (m/ž)	55%(m/ž)				
	Kreiran prijedlog integracije tema neformalnog obrazovanja, metodologije i ciljeva učenja u formalni obrazovni sistem	Ne	Da				
1.1.2. Mjera Podrška razvoju preduzetničkih vještina	Uvedena nastavna jedinica preduzetništva u formalno obrazovanje	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	Da, nije jasno da li je ovo jedini segment koji se u sklopu ove mjere može tretirati kao pokazatelj
1.1.3. Mjera Uspostaviti pravni okvir koji uređuje prava i obaveze studenata, studentskih organizacija i obrazovnih institucija	Usvojen zakon koji uređuje studentski rad sa svim svojim podzakonskim aktima	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	Ne
	Usvojen zakonski okvir koji uređuje prava, obaveze i odgovornosti studenata u oblasti studentskog standarda sa svim svojim podzakonskim aktima	Ne	Da				
	Izrađene smjernice za osiguranje studnetskog organizovanja u FBiH	Ne	Da				
1.1.4. Mjera Uspostaviti sistem za standardizaciju i valorizaciju neformalnog obrzovanja u FBiH.	Urađen prijedlog za standardizaciju i valorizaciju neformalnog obrazovanja	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	Da, nije jasna svrha ove mjere.
1.2. Prioritet Unaprijediti sistem institucionalne	Broj zajedničkih aktivnosti koje uključuju horizontalnu i vertikalnu saradnju	Nepoznato	Urađena analiza	Djelimično	Ne, indikator dvosmislen	Da	Da, gotovo nemjerljiv 1. indikator

podrške za mlade pri zapošljavanju, osnivanju i razvoju vlastitih biznisa	Povećan procent mladih korisnika vladinih programa zapošljavanja(m/ž)	13,1% (m/ž)	23% (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Djelimično		
	Povećan procent mladih koji su pokrenuli vlastiti biznis	4,2%	7%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Djelimično		
	Usvojen akcioni plan za program Garancija za mlade (m/ž)	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da		
	Broj korisnika programa Garancija za mlade (m/ž)	0 (m/ž)	5% mladih koji su prijavljeni na biroima i traže zaposlenje (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da		
	Procent korisnika programa Garancija za mlade koji pripadaju nekoj marginaliziranoj grupi(m/ž)	0 (m/ž)	25% od ukupnih korisnika programa (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da		
1.2.1. Mjera Inovirani/unapređeni programi sufinansiranja prvog zaposlenja i pokretanja vlastitog biznisa na bazi vaučera, sa olakšavajućim pristupom apliciranja za sve kategorije mladih, pogotovo nezaposlenih mladih)	Izrađen prijedlog za izmjene i dopune programa sufinansiranja prvog zapošljavanja	Ne	Da	Ovo je aktivnost a ne mjera	Ne	Da	Preporuka: Mjeru brisati i odrediti kao aktivnost u sklopu druge mjere
1.2.2. Mjera Razvoj grantova, kreditnih programa i programa mentorstva koji su prilagođeni potrebama mladih	Povećan procent mladih korisnika vladinih programa zapošljavanja (m/ž)	13,1% (m/ž)	23% (m/ž)	Djelimično	Djelimično	Da	Nedostaju indikatori kako pratiti razvoj ...

1.2.3. Mjera Uspostaviti atraktivne i funkcionalne programe podrške pokretanju i razvoju poslovanja za mlade s naglaskom na one u ruralnim i manje atraktivnim područjima i marginalizirane grupe mladih.	Izrađen prijedlog programa fokusranog na podršku razvoja biznisa za mlade sa naglaskom na one u ruralnim i manje atraktivnim područjima	Ne	Da	Djelimično – sta znači manje atraktivnim i gdje su marginalizirane skupine	Djelimično	Da	Pojam atraktivnim mjenjati
1.3. Prioritet Ublažiti uzroke koji dovode do napuštanja formalnog obrazovanja prije stjecanja diplome	Povećan procenat mladih koji su korisnici stipendija(m/ž)	14,5% (m/ž)	22% (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	Da li su stipendije jedini razlog napuštanja formalnog obrazovanja?
	% stipendija i ostalih grantova učenicima/studentima u odnosu na ukupna budžetska izdvajanja za obrazovanje	1,14 (2018)	6%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
	% udjela radno sposobnog stanovništva sa višom i visokom školom, magisterijem i doktoratom u ukupnoj radnoj snazi – ukupno(m/ž)	9,3 (2019) (m/ž)	15 (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
1.3.1. Mjera Osnažiti i podržati mlade za ostanak u formalnom obrazovanju i stjecanju diplome	Usvojen pravni okvir koji omogućava smanjenje porezne stope na dohodak i povećanje ličnog odbitka	Ne	Da	Ne Preporuka: indikator ne mjeri predloženu mjeru	Ne	Da	Da, odrediti indikator koji može mjeriti sadržaj mjere
1.3.2. Mjera Unaprijediti obrazovne programe, digitalizirati nastavne i poslovne procesu u školama	Uveden sistem digitalnog apliciranja na postojeće programe stipendiranja	Ne	Da	Ne Preporuka: indikator ne mjeri predloženu mjeru	Ne	Da	Da, odrediti indikator koji može mjeriti sadržaj mjere

2. Strateški cilj Izgraditi zdravo i sigurno okruženje koje jača egzistencijalnu sigurnost kod mladih	Povećan procenat mladih koji obavljaju godišnji sistematski pregled(m/ž)	26,1% (m/ž)	35% (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
	Smanjena stopa mladih žena koje nikada nisu uradile ginekološki pregled	45%	32%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	Odrediti dob mladih žena
	Smanjen je broj maloljetnika počinilaca krivičnih djela (kaznene prijave) (m/ž)	284 (m/ž)	250 (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	Odrediti dob maloljetnih počinilaca
2.1. Prioritet Poboljšati fizičko zdravlje mladih kojima se umanjuje ranjivost i nesigurnost/izloženo st riziku	Smanjen procenat mladih koji se nikako ne bave rekreativnim aktivnostima(m/ž)	35% (m/ž)	28% (m/ž)	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
	Smanjen procenat mladih koji nikada nisu izvršili sistematski pregled(m/ž)	14,2% (m/ž)	10% (m/ž)				
	Povećana svijest o značaju očuvanja mentalnog zdravlja	23,7%	30%				
	Smanjen procenat mladih koji svakodnevno konzumiraju cigarete(m/ž)	9,2% (m/ž)	5% (m/ž)				
	Smanjen procenat mladih koji redovno na mjesečnoj bazi konzumiraju alkohol(m/ž)	9,6% (m/ž)	5% (m/ž)				
	Smanjen procenat mladih muškaraca koji učestalo posjećuju kladionicu (jednom sedmično ili češće)	11,1%	5%				
2.1.1 Mjera Unaprijediti i	Povećana svijest o značaju očuvanja mentalnog zdravlja	23,7%	30%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	

proširiti promotivno preventivne programe i programe informisanja usmjerene ka sticanju zdravih stilova života, navika, ponašanja i suzbijanja faktora rizika	Izrađen prijedlog postojećih i novih programa u oblasti promotivno-preventivne brige usmjerene na suzbijanje faktora rizika	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
2.1.2 Mjera Unaprijediti model međusektorske saradnje u suzbijanju pojave rizičnih ponašanja kod mladih	Smanjen procent mladih koji su nezadovoljni zdravstvenim uslugama	42%	34%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
2.1.3 Mjera Uspostaviti multidisciplinarni i multiinstitucionalni sistem podrške za mlade koji su izloženi rizičnim ponašanjima, u potrebi ili su žrtve nasilja kako bi se osiguralo da mladi imaju resurse potrebne za suočavanje s izazovima i prevazilaženje kriznih situacija	Uspostavljen multidisciplinarni program podrške za mlade koji su izloženi rizičnim ponašanjima ili su žrtve nasilja	Ne	Da	U nedovoljnoj mjeri	Nejasno kako mjeriti multidisciplinarni program	Da	Preporuka: Pojasniti multidisciplinarni program



2.2. Prioritet Uspostaviti koncept humane sigurnosti prema mladima	Definirane mjere i usluge koje podržavaju humanu sigurnost mladih	Mjere i usluge nisu definisane	Definirane i promovirane usluge	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
	Smanjen procent mladih koji su nezadovoljni zdravstvenim uslugama	42%	34%	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
2.2.1 Mjera Razvijati programe i inicijative usmjerene na promociju mentalnog zdravlja, emocionalne dobrobiti i prevenciju mentalnih problema među mladima	Kreiran prijedlog programa i inicijativa usmjerenih na promociju mentalnog zdravlja, emocionalne dobrobiti i prevenciju mentalnih problema među mladima	Ne	Da	U nedovoljnoj mjeri	Indikator mjeri više stvari (teško mjerljivo)	Da	Preporuka: Razložiti indikatore na više radi lakšeg mjerenja
2.2.2 Mjera Unaprijediti model medusektorske saradnje i razvijati pristup naklonjen mladima u svim institucijama koje mladima pružaju usluge (zdravstvene, socijalne) i agencijama za provedbu zakona i sigurnost	Izrađen jasan kanal medusektorske komunikacije u oblasti sigurnosti te prilagođen formatima koje mladi koriste	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	
2.2.3 Mjera Unaprijediti zdravstvenu zaštitu mladih na redovnom školovanju nakon navršene 26. godine	Podnesena inicijativa za osiguravanje zdravstvene zaštite mladih na redovnom školovanju nakon navršene 26. godine	Ne	Da	Indikatori reflektuju očekivani ishod	Da	Da	

2.3. Prioritet Unaprijediti mehanizme socijalne brige mladih	Povećan procenat mladih u dobi 25-30 godina koji su stambeno samostalni(m/ž)	34,4% (m/ž)	42% (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Stopa fertiliteta među mladima	0,17%	0,25%				Kako stopa fertiliteta među mladima utiče na mehanizme socijalne brige mladih
2.3.1 Mjera Poboljšati sistem mapiranja, identifikacije i poboljšanja položaja ranjivih kategorija i porodica	Izrađen pravni okvir koji uređuje brigu o mladima koji izlaze iz sistema socijalne zaštite	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.3.2 Mjera <b>Podržati</b> razvoj socijalnih usluga u zajednici	Kreiran prijedlog razvoja socijalnih usluga u zajednici	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.3.3 Mjera Uspostaviti stambenu politiku za mlade u FBiH	Broj kantona koji imaju program stambenog zbrinjavanja	Nepoznato	10	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.3.4 Mjera Poboljšati položaj marginaliziranih grupa mladih	Kreiran prijedlog programa podrške za marginalizirane skupine mladih	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.4. Prioritet Osigurati razvoj kulture, sporta i okoliša u Federaciji BiH prepoznavajući potrebe mladih	<b>Povećan</b> procenat mladih koji imaju priliku posjećivati događaje iz oblasti kulture	17,7% (m/ž)	25% (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	Nedostaje segment koji se odnosi na okoliš u sistemu indikatora.
	<b>Povećan</b> procenat mladih koji imaju priliku posjećivati događaje iz oblasti sporta	35,8% (m/ž)	45% (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	

2.4.1 Mjera Uspostaviti sistem mjerenja učinka (monitoringa i evaluacije) programa namijenjenih mladima u oblasti kulture, sporta, okoliša i turizma	Sistem praćenje učinka programa namijenjenih mladima u oblasti kulture, sporta i okoliša	Ne postoji sistem praćenja učinka programa	Uspostavljen sistem praćenja učinka programa	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.4.2 Mjera Kreirati nove i unaprijediti postojeće prilike za mlade u oblasti sporta, kulture, okoliša i turizma	Kreiran sistem mjerenja zadovoljstva korisnika (mladih) programa u oblasti sporta, kulture, okoliša i turizma	Ne postoji	Uspostavljen sistem	Indikator je dvosmislen		Da	Preporuka: Odrediti kako mjeriti nivo zadovoljstva
	Povećan broj posjetilaca kulturnih institucija (opća populacija) (m/ž)	872.000 (m/ž)	1.200.000 (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Povećan je broj mladih iz vangradskih sredina koji redovno posjećuju pozorište. (m/ž)	13,6% (m/ž)	20% (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	Zašto vangradskih sredina, pozitivna diskriminacija?
2.4.3 Mjera Uspostaviti i provoditi sistem uključivanja mladih u procese odlučivanja u oblasti kulture, sporta i okoliša	Mladi učestvuju u kreiranju programa u oblasti kulture, sporta, turizma i okoliša (m/ž)	Mladi nisu uključeni	50 mladih konsultirano (m/ž)	Indikator dvosmislen	Ne	Ne	Način kako su uključeni (institucionalno)
	Povećan procent mladih zainteresiranih za kulturu i umjetnost	20,3% (m/ž)	25% (m/ž)	Indikator nedvosmislen	Ne	Da	Kako ovo mjeriti?
2.5. Prioritet Podržati razvoj omladinskog organizovanja, aktivizma i učešća mladih u odlučivanju	Procent mladih uključenih u rad omladinskih organizacija (m/ž)	18,9% (m/ž)	23%(m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Procent mladih koji u okviru škole/fakulteta, imaju neku vrstu organiziranog volonterskog rada sa djelovanjem unutar ili van škole/fakulteta?	28,3% (m/ž)	35% (m/ž)	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	

	Povećan iznos Transfera za mlade (na godišnjem nivou)	400.000,00 KM	1.000 000,00 KM	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.5.1 Mjera Osigurati neometano organiziranje mladih na teritoriji Federacije BiH i pružiti podršku razvoju	Izmjene i dopune Zakona o mladima u dijelu omladinskog organiziranja	Nisu predlagane izmjene i dopune	Predložene i usvojene izmjene i dopune	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	Preporuka: Smanjiti broj indikatora na tri (3).
	Izmjene i dopune Zakona o mladima u dijelu definicija i organizovanja mladih	Nisu predlagane izmjene i dopune	Predložene i usvojene izmjene i dopune	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Smjernice za vođenje spiska omladinskih organizacija od strane Federalnog ministarstva kulture i sporta	FMKS nema smjernice	Kreiran dokument	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Ojačani organizacioni kapaciteti Vijeća mladih FBiH i finansiranje njegovog rada (na godišnjem nivou)	30.000,00 KM	80.000,00 KM	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
2.5.2 Mjera Kreirati nove i unaprijediti postojeće prilike za mlade u oblasti sporta, kulture, okoliša i turizma Uspostaviti mehanizme koji osiguravaju učešće mladih	Savjet za mlade FBiH	Nije formiran	Formiran	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Zajednička komisija za pitanja mladih FBiH	Nije uspostavljena	Uspostavljena	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Analiza provedbe člana 14. Zakona o mladima FBiH	Nije provedena	Napisan i objavljen dokument	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	
	Postoji sistem nagrađivanja volonterskog rada na godišnjem nivou	Ne nagrađuju se volonterska postignuća na godišnjem nivou	Uspostavljen i provodi se sistem volontiranja				Ovo je aktivnost ne indikator
	Uspostavljen integrisani sistem informisanja mladih kroz koji se plasiraju informacije od interesa za ovu populaciju od strane svih institucija vlasti	Ne	Da				Ovo je aktivnost ne indikator

2.5.3 Mjera Uspostaviti programe/mehanizme za saradnju sa organizacijama iz iseljeništva	Kreiran prijedlog programa za saradnju sa organizacijama iz iseljeništva	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	Mehanizmi? Kako mjeriti? Prijedlog izbaciti pojam mehanizmi iz naziva mjere.
	Prikupljeni podaci o organizacijama koje rade sa mladima u iseljeništvu	Ne	Da	Indikator reflektuje očekivani ishod	Da	Da	